

3. «Новые подходы в системе обучения студентов КазНМУ». Методические рекомендации семинара для ППС КазНМУ. – Алматы, 2010.
4. «Модель медицинского образования Казахского национального медицинского университета им. С.Д. Асфендиярова» в 4 частях. – Алматы, 2010.
5. Исаева Б.Г. Вопросы клинической ревматологии / Учебно-методическое пособие. - Алматы, 2009.
6. Машкунова О.В. Острая ревматическая лихорадка и хронические ревматические болезни сердца в современном аспекте / Учебное пособие. - Алматы, 2008.

С.Ж.Асфендияров атындағы ҚазҰМУ амбулаторлы-емханалық терапия кафедрасының «Жалпы медицина» факультеті 4 курс студенттерінің «Ревматология» блогы бойынша оқытушылардың сабақ беру тәжірибесін қорытындылау

Машкунова О.В., Исаева Б.Г., Ногаева М.Г.

Мақалада «Жалпы медицина» факультеті 4 курс студенттерінің «Ревматология» блогы бойынша оқытушылардың сабақ беру тәжірибесі толықтырылады. Жалпы тәжірибелік дәрігерлерді дайындау мен қатар білімді профилизациялау әзектілігі дәлелденеді. Ревматология бойынша сабақ берудің мақсаттарымен, есебтері компетенттік-бағыттық ыңғайлар рамкасында жазылған. «Ревматология» блогында студент үйренуі тиіс, тәжірибелік тәсілдерге, сабақ берудің интерактивті тәсілдерінің мысалдарына, сондай-ақ пән бойынша сабақ берудің структурасы кәрсетілген. Әріптiк-балдық жүйе бойынша пәннің рейтингін санау мысалы кәрсетілген. Соңында авторлар ревматология бойынша сабақ беру тәжірибесі бойынша оңды қорытынды берген. 4 курстарда ревматология бойынша сабақ берудің сапасын жақсарту үшін нұсқаулар берілген.

Тңйіндісздер: ревматология, силлабус, рейтинг, оқыту әдістері, компетенциялар, тәжірибелік тәсілдер.

The generalization of the experience in teaching the section “rheumatology” to 4th year students of “general medicine” faculty at ambulatory-clinical department of KazNMU named after S. D. Asfendiyarov.

Mashkunova O. V., Isayeva B. G., Nogaeva M. G.

The article summarizes the experience of teaching the section —Rheumatology to 4th year students of the —General medicine faculty. It highlights the topicality of field-oriented education along with the training of general practitioners. It includes the description of goals and objectives of teaching rheumatology as a part of competent-oriented approach. It describes the structure of teaching a discipline, gives the examples of interactive methods of teaching; it lists the practical skills that a student should gain. It also shows the example of counting the rating of a discipline according to a letter-grade system. In conclusion authors summarize the experience of teaching of rheumatology to 4th year students and give recommendations on how to improve the quality of teaching the discipline.

Key words: rheumatology, syllabus, rating, methods of teaching, competence, practical skills.

ЖҰҚПАЛЫ АУРУЛАР ПӘНІН ОҚЫТУДА ҚОЛДАНЫЛҒАН ИНТЕРБЕЛСЕНДІ ОҚЫТУ ӘДІСТЕРІ

К. Т. Байкеева

Жұқпалы және тропикалық аурулар кафедрасы

С.Ж. Асфендияров атындағы Қазақ ұлттық медицина университеті, Алматы

ҚазҰМУ студенттерінің жұқпалы және тропикалық аурулар пәндерін өту барысында қолданылған интербелсенді оқыту әдістері туралы, сынақ пен емтиханнан кейінгі ой-пікірлері:

- *«Топ болып жұмыс істеген тиімді, әрі қызық, түсінікті, бір-біріміздің ойымызды толықтыра түсеміз!»*
- *«Сабақ кезінде өзіміз жазып, сызып, сосын ауызша айтылған мәліметтер есте жақсы сақталады!»*
- *«Кесте толтырғанда әр аурудың белгілерін жеке және бәріне ортақ белгілерін жазу біздің көп еңбектенуімізді талап етті, осылай салыстырмалы диагностика жасау есімізде жақсы сақталды!»*
- *«Вирусты гепатит» тақырыбы кезінде «дәрігер-науқас» рөлдік ойыны қызықты өтті, нақты бір жағдайда шешім қабылдап, жауапкершілікті сезіндік!»*
- *«Жұқпалы аурулар сабағын өткенде топпен жұмыс істеуді, науқаспен дұрыс сөйлесуді, клиникалық ойлау қабілетімді дамытуды, дәрігерге қажет тез шешім қабылдауды үйрендім!»*

«Сзз үйретпейді, әрекет үйретеді» деген сзз қазіргі кезде білімді іс-әрекет арқылы игерудің тиімділігін кәрсетеді [1]. Студенттер, әсіресе, медициналық оқу орындарында, сабақ барысында өз қолымен жасаған әрекеттерін есінде жақсы сақтап, үйренген дағдыларын келешекте қолдана алады. Белсенді әрекеттер жасау нәтижесінде студенттер ойлауға, пікір таластыруға, талқылауға, шешім қабылдауға, өз кззқарастарын дәлелдеуге үйренеді. Клиникалық кафедраларда сабақ әту кезінде болашақ дәрігерге теориялық және

практикалық білімдерін жинақтап, келешекте өз қажетіне пайдалануға үйрену үшін интербелсенді оқытудың маңызы зор.

Интербелсенді әдістерді қолдану студенттерде жұқпалы және иропикалық ауруларға деген қызығушылығын арттырды.

«Жалпы медицина» факультетінің 4 курс студенттеріне арналған «Парентеральді жолмен жұғатын вирусты гепатиттердің, АИВ-инфекциясының қазіргі таңдағы қиындықтары» дәрісін оқуда бірнеше әдістер қолданылады. Студенттерге дәрістің басында тақырып туралы берілген үш-тәрт атау туралы ойлануына уақыт беріледі. Мысалы, АИВ-инфекциясы тақырыбына байланысты квилт, стигма, дискриминация, ретровирус деген сөздер студенттердің назарына дәрістің басында ұсынылады. Содан кейін бірнеше студенттің осы атаулар туралы ой-пікірін тыңдауға болады.

Дәрісте заманауи әзекті мәселелердің бірі - вирусты гепатиттерге назар аудару мақсатында студенттерге ситуациялық жағдай беріледі. Жағдайды талдау кезінде студенттер берілген науқастың шағымдарына, ауру тарихы мен эпидемиологиялық анамнезіне, объективті белгілеріне қарап, болжам диагнозын қоюы керек. Ол үшін студенттерге екі карточка кәрсетіледі: қызыл карточкаға қол кәтергендер - энтеральді механизммен жұққан А вирусты гепатиті, ал кәк карточкаға қол кәтергендер - парентеральді механизммен жұққан В вирусты гепатиті деп санайды. Екі түрлі диагнозды дұрыс деп ойлаған студенттердің сандары дәрістің басында, сосын соңында саналады. Бір жыл ішінде дәрістің соңында диагноз қоюда шатасқан студенттер болмады.

Парентеральді жолмен жұғатын вирусты гепатиттердің, АИВ-инфекциясының мәселелерін талқылау үшін барлық студенттерді тәрт топқа бәліп, келесі сұрақтар беріледі: осы аурулар нәтижесінде туындайтын медициналық, экономикалық, әлеуметтік-құқықтық, оқыту мәселелері. Топтағы жұмыс дәріске қатысушы студенттердің белсенділігін арттырып, өз пікірімен қатар әзгелердің де ортаға салған ой-пікірлерін тыңдап, пікір алмасуға ықпал етеді. Тапсырма уақыты біткенде әрбір топтан әздері сайлаған бір студент (шешен) топ тұжырымдарын ауызша жария етеді.

Жұқпалы аурулардың таралуы мен алдын алу шараларына бағытталған мақал-мәтелдер мен сәздердің болашақ дәрігерлерге деген маңыздылығы «Жалпы медицина» факультетінің 4 курс 033-034 топтарының студенттерімен ой қозғау мақсатында жүргізілген пікірталас барысында байқалды [3]. Презентация түрінде берілген мақал-мәтелдерді талқылау үшін студенттер екі топқа бәлініп, әр топ әздерінің пікірлері мен кәзқарастарын ортаға салды. Студенттер пікірталаста еркін қарым-қатынаста болып, әр мақал-мәтелді әртүрлі жұқпалы аурулардың таралуы мен алдын алу шараларына қатысты жақтары айқындап, кәзқарастарын жақтады.

Мысалы, «Кәзіңауырса қолындыти, ішіңауырса аузыңдыти», «Ауруастан, дау қарындастан». «Ауруды аяқтан емес, астан ізде» деген мақал-мәтелдерде залалданған тағамдар мен кір қолдар арқылы жұқпалы аурулардың әртүрлі қоздырғыштарының ағзаға түсіп, тағамдық токсикоинфекциялар, сальмонеллез, дизентерия, ботулизм сияқты аурулардың жұғу жолдары мен берілу факторлары туралы ойларынайтты.

Ал «Қайнаған қара суда қасиет бар», «Ағын судың арамдығы жоқ», «Судан құнар да кәп, судан зиян да кәп» деген сәздердің мағынасын студенттер қайнатқанда суда болуы мүмкін кәптеген микроорганизмдердің жойылатындығын және ағын суға қарағанда кәл, тоған, су қоймаларында ауру қоздырғыштары тек қана сақталып қана қоймай, кәбейетіндігін, залалданған су арқылы кәптеген ішек инфекцияларының (мысалы, іш сүзегі, А және В паратифтері, сальмонеллез, дизентерия, ішек иерсиниозы және т.б. аурулар) даму мүмкіндігін, сонымен қатар жұқпалы аурулар кезіндегі сусыздану белгілерін жою мақсатында судың қолданылатындығы туралы әз тұжырымдарынайтты.

«Ауруын жасырған әледі», «Азған денеге ауру үйір» деген мақал-мәтелдерде науқастанған адамның дер кезінде емделмей, әбден титықтап, аурудың асқынулары дамып, болжамы қолайсыз болу мүмкіндігі; адамда иммунитеттапшылық жағдай дамығанда организмнің сыртқы және ішкі жаулары - бактериялар, вирустар, саңырауқұлақтық инфекциялар, паразиттерге қарсы тұру қабілеті төмендейтіндігі туралы пікірлер айтылды. Мысал ретінде парентеральді жолмен жұғатын созылмалы вирусты гепатиттер, АИВ-инфекциясы келтірілді.

Студенттер «Ежелгі ауру лезде ада болмас», «Ауру батпандап кіріп, мысқылдап шығады» деген сәздерде жұқпалы аурулардың ішінде созылмалы ағымға бейім аурулар бар екендігін және оларды табандылықпен айлап, жылдап емдеу керектігі, бұл мақал-мәтелдердің айқын кәрінісі созылмалы бруцеллезбен ауырған науқастардың клиникалық кәріністерінде орын алады деп тұжырымдады.

Өткізілген топтық пікірталас студенттердің жұқпалы аурулар пәніне деген қызығушылығын арттырып, талқылау барысында айтылған ұтымды пікірлерге жасалынған талдаулардың тиімділігін жақсы түсініп, жоғары бағалады.

Дидактикалық тәсілдерден практикалық сабақта Т-кестесі, кластерлер, ми шабуылы, үш қадамды сұхбат, Жигсо және т.б. әдістерді қолдану сабақтың тиімділігін арттырады.

«Вирусты гепатиттер» практикалық сабағында клиникалық ойын қолданылады. Алдымен оқытушы ойынның мақсаттарын (науқаспен, оның туыскандарымен, әріптестермен қарм-қатынастағы коммуникативтік дағдыларды кәрсету; науқасты тексеру дағдыларын және анықталған клиникалық белгілерді талдау; лабораторлық-инструментальдық тексеру нәтижелерін дұрыс талдай білу және емдеу тактикасы) түсіндіріп, ойын орнын анықтап, рәлдерді бәледі (науқас, оның туысканы, учаскелік дәрігер, жедел жәрдем дәрігері, жұқпалы аурухананың қабылдау бәлімшесінің дәрігері, эксперттік топ). Бұл әдістің артықшылығы, ойынға қатысушы әр студент өзін ұсынылған мән-жайға бейімдеуге, ойын барысында әртүрлі жағдайларды нақты

сезінуіне және шешім қабылдауына мүмкіндігі бар [2]. Ойын аяқталғаннан кейін бірігіп талқылау болашақ дәрігерлердің клиникалық дағдыларын жетілдіруге бағытталған.

Кластерлер сияқты жазба кестелерді қолдану кезінде студенттер дәптердің ортасына бір жұпталы аурудың атауын жазып, оның жан-жағына шеңбер түрінде осы ауруға қатысты бірнеше мәліметтерді таңдап, олардың өзара байланыстары туралы ауызша жариялайды. Кластерді студент алдымен жекеше, сосын жұпта немесе шағын топта жалғастырады. Мысалы, бруцеллездің ауру қоздырғыштары, жұғу жолдары, патогенетикалық фазалары, клиникалық жіктелуі және т.б. мәліметтерді алуға болады.

Қорыта айтқанда, оқу үрдісінде қолданылған интербелсенді оқыту әдістері – жақсы нәтижелерге жеткізетін тиімді жүйе ретінде саналыны, себебі қатысушы рәлінде болған әрбір студенттің өзінің жасаған іс- әрекеттері, қолымен жазған жазбалары әрқашан есінде қалады.

Әдебиеттер

1. А.Әлімов. Интербелсенді әдістерді жоғарғы оқу орындарында қолдану. Алматы, 2009 ж. – 327 б.
2. Т.А.Муминов., М.И.Даулетбакова. Инновационные технологии в бразовательном процессе медицинских ВУЗов. Алматы, 2003 г. – 144 с.
3. М.Мырзабеков. Әлем ұлттарының медициналық ғибратты сөздері. Алматы, «Санат», 1998 ж. – 324 б.

Интерактивные методы обучения, на цикле «Инфекционные болезни»

Байекеева К.Т.

Интерактивные методы обучения, применяемые во время прохождения цикла «Инфекционные болезни» оказались эффективными и результативными. Обучение действием и посредством действия студенты лучше запоминают и усваивают то, что они делали своими руками.

Interactive methods of teaching using at «Infectious disease»

Baiekeeva K.T.

Interactive methods of teaching using «Infectious disease» cycle were consumed as effective and given results. This method helps students to remember better that they done by self.

УДК 616.981.136-055.26:378.147-057.875

ЛИСТЕРИОЗ У БЕРЕМЕННЫХ: ОТ НАУЧНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ К ПРАКТИЧЕСКОМУ ПРИМЕНЕНИЮ И ОБУЧЕНИЮ СТУДЕНТОВ

Е.А.Славко, Н.В.Зубова

Казахский национальный медицинский университет имени С.Д.Асфендиярова, г. Алматы

Разработка и проведение элективных циклов «Невенерические заболевания, передающиеся половым путем» и «Инфекционные заболевания, влияющие на беременность и роды», рекомендуемых для формирования образовательной траектории специальности «Общая медицина» по направлениям подготовки «Акушерство и гинекология» и «Врач общей практики» является примером тесной интеграции научных исследований, внедрении полученных результатов исследования в практику здравоохранения и использования их в образовательном процессе. Полученные результаты проведенных научных исследований были внедрены в практическое здравоохранение на базе ГКИБ для определения тактики ведения беременных с подозрением на листериозную инфекцию. С использованием материалов и результатов проведенных исследований подготовлены элективные циклы.

Ключевые слова: листериоз, беременность, диагностика, элективный цикл.

Проблема листериоза определяется возрастающей ролью листерий в перинатальной и неонатальной патологии, влиянии листериозной инфекции на течение беременности с возможностью развития различных ее осложнений, способностью возбудителя вызывать тяжелую форму заболевания, нередко с летальным исходом, при снижении уровня клеточного иммунитета восприимчивой популяции.

Снижение уровня клеточного иммунитета во время беременности, особенно в поздние сроки, обуславливает повышение восприимчивости к листериозной инфекции у данной группы риска, вызывая выкидыши, мертворождение, пороки развития плода и т.д. В целом беременные заболевают листериозом в 20 раз чаще, чем остальная популяция, и около 35% всего зарегистрированного листериоза наблюдалось во время беременности [1].

Листериоз не имеет типичной клинической симптоматики, и поэтому диагностика этой инфекции только по клинико-эпидемиологическим данным практически не возможна. В связи с этим, учитывая острую необходимость своевременной диагностики листериозной инфекции у беременных, на кафедре инфекционных и тропических болезней были проведены две научно-исследовательские работы, посвященные проблеме листериозной инфекции: «Клинические проявления, диагностика и лечение листериоза у женщин» (ассистент Зубова Н.В., научный руководитель д.м.н. Дмитровский А.М.) и «Совершенствование диагностики и оценки